

CERCETĂRI DEMOGRAFICE ÎN SITURILE NATURA 2000 PRICOP-HUTA CERTEZE ȘI TISA SUPERIOARĂ

Andrei NIȚOAI, Ionuț-Răzvan PONCIȘ

CUPRINS

1. Generalități	3
2. Date și metode	5
3. Rezultate obținute	5
3.1. Aspecte generale privind evoluția structurii pe vârste a populației.....	5
3.2. Piramide în formă de "amforă"	6
3.3. Piramide în formă de "triunghi"	6
3.4. Piramide în formă de "treflă"	7
3.5. Piramide în formă de "clopot" sau "cupolă"	8
4. Densitatea populației	10
5. Rata de dependență demografică	10
6. Structura etnică a populației	11
7. Structura confesională a populației	13
8. Sporul migratoriu	14
8.1. Emigranți definitivii	14
8.2. Migrația intraregională	14
CONCLUZII	16
BIBLIOGRAFIE	16

1. Generalități

Arealul de studiu se desfășoară pe suprafața a două "țări" din punct de vedere regional, și anume Țara Oașului (din care fac parte comunele Bixad și Certeze), respectiv Țara Maramureșului (din care fac parte comunele Bârsana, Bistra, Bocicioiu Mare, Câmpulung la Tisa, Petrova, Remeți, Rona de Jos, Rona de Sus, Sarasău și Săpânța, respectiv municipiul Sighetu Marmăției).

Studiul de față se ocupă în special de structura demografică a populației în funcție de vârstă și sex. O astfel de abordare permite evidențierea, în special, a schimbărilor survenite sub impactul unor evenimente majore la nivel național și internațional (Ilieș, 2006).

Cunoașterea structurii demografice se realizează, în principal, cu ajutorul informațiilor recensământului populației, al cărui program de observare include caracteristicile amintite anterior (Mihăescu, 2004).

Vârsta și sexul reprezintă două dintre caracteristicile demografice de bază în analiza structurii populației. În analiza structurii populației pe vârste și-a dovedit utilitatea un grafic special conceput, cunoscut sub denumirea de piramidă a vârstelor. Această piramidă rezultă din combinarea a două histogramme, fiecare reprezentând efectivul populației de sex feminin, respectiv masculin, pe vârste sau grupe cinci-nale de vârstă (Mihăescu, 2004).

Evoluția structurii pe vârste constituie conținutul analizei așa-numitului "proces de îmbătrânire demografică a populației".

Pentru studierea acestui proces, populația se împarte în trei grupe principale:

Populația tânără - care cuprinde efectivul populației la limitele de vârstă 0-19 ani (0-14 ani);

Populația adultă - care cuprinde efectivul populației cuprinsă între 20 - 64 ani (15-59 ani);

Populația vârstnică - populația egală și peste 65 ani (60 de ani și peste).

În literatura de specialitate s-au conturat următoarele tipuri de populații mai importante, în funcție de forma piramidei (conform Mihăescu, 2004):

a) "triunghi" sau "accent circumflex" - reprezentată printr-o populație mai tânără, cu o bază largă, având o natalitate ridicată care o alimentează (peste 30%) și un vârf ascuțit, cu o pondere scăzută a populației vârstnice (de obicei sub 5%), fiind caracteristic în special țărilor slab dezvoltate din Africa, Asia și America de Sud (Fig.2, a).

b) "amforă", "căpiță" sau "stog" - acest tip prezintă tendințe de îngustare a bazei piramidei și de îngroșare progresivă a vârfului acesteia, anunțând instalarea unui proces de îmbătrânire demografică și este caracteristic țărilor în curs de dezvoltare (Fig.2, b).

c) "clopot" sau "urnă" - corespunde unor populații care prezintă o piramidă a vârstelor cu baza în comprimare și vârful îngroșat, ca urmare, atât a diminuării efectivelor de tineri sub efectul scăderii ferme a ratelor de natalitate un timp îndelungat, cât și ca urmare a reducerii mortalității la vârstele tinere, respectiv mijlocii, ceea ce a condus la creșterea însemnată a speranței de viață la grupa de vârstă zero ani. Acest tip este caracteristic țărilor dezvoltate din Europa de Vest, S.U.A, Canada, Australia, Noua Zeelandă și Japonia, care suferă de cele mai ridicate niveluri ale proceselor de îmbătrânire demografică (Fig.2,c).

d) "treflă" - corespunde unei populații în care, după un accentuat proces de îmbătrânire demografică, ar urma un proces de reîntinerire demografică (Fig.2, d) (Trebici, 1974, Sora și colab. 1996, citat de Mihăescu, 2004).

Pe măsura asimilării realizărilor progresului tehnico-științific, a creșterii gradului de civilizație și bunăstare, orice populație tinde spre tipul de piramidă din figura 1, c , fiind considerată ca fiind forma limită.

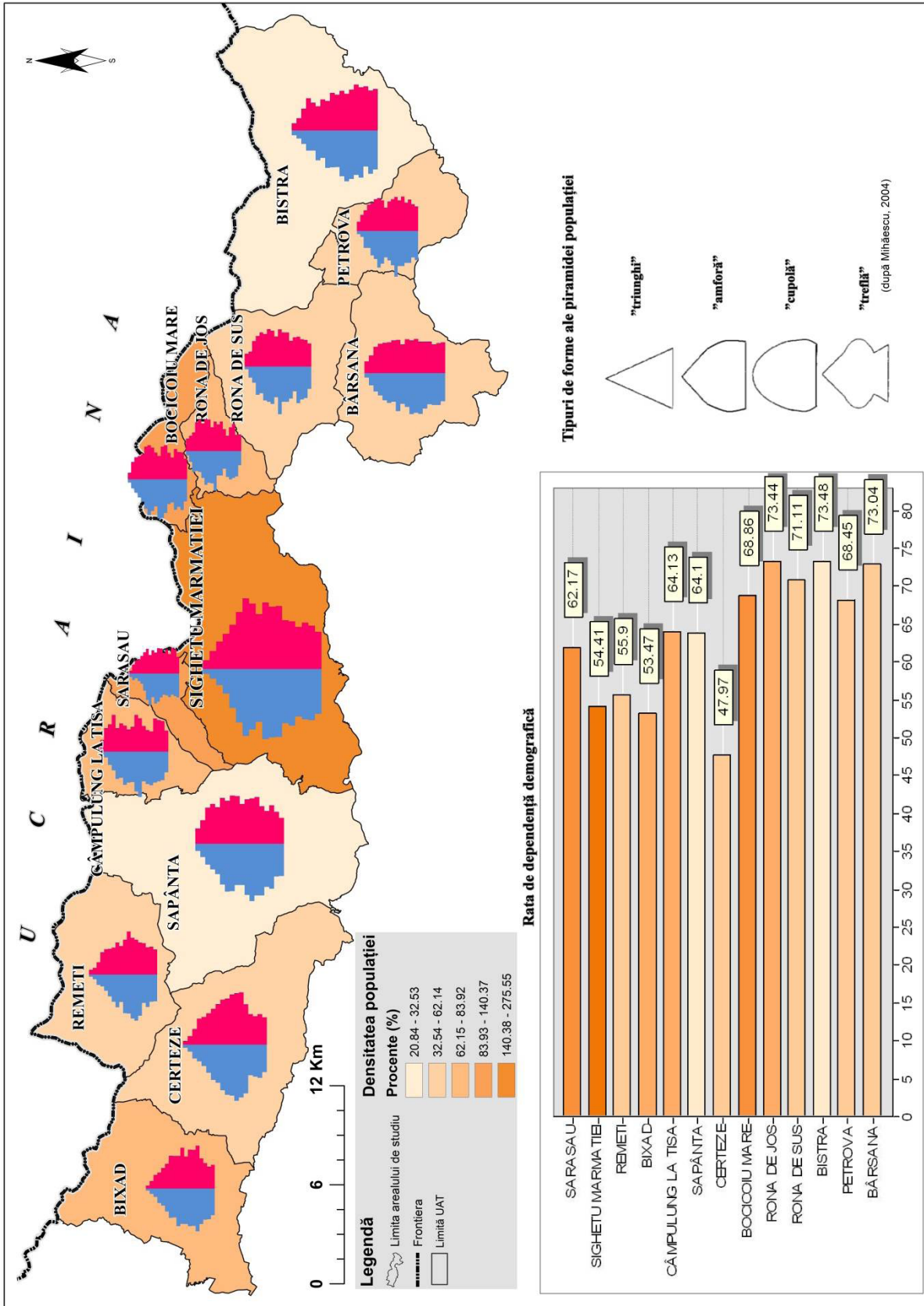

Fig.1. Harta densității populației, a ratei de dependență demografică și a piramidei populațiilor aferente arealului de studiu Sursă date: INS. 2011

2. Date și metode

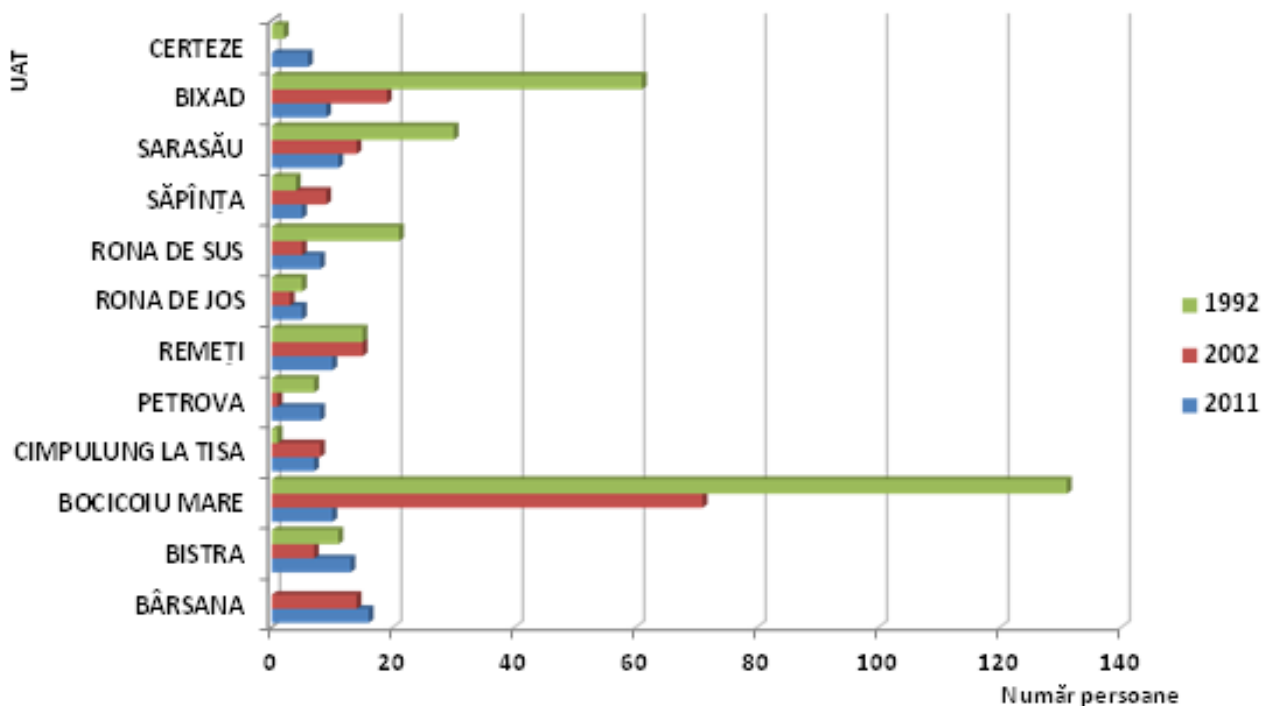

Fig. 11. Stabiliri cu reședință în anii 1992, 2002 și 2011

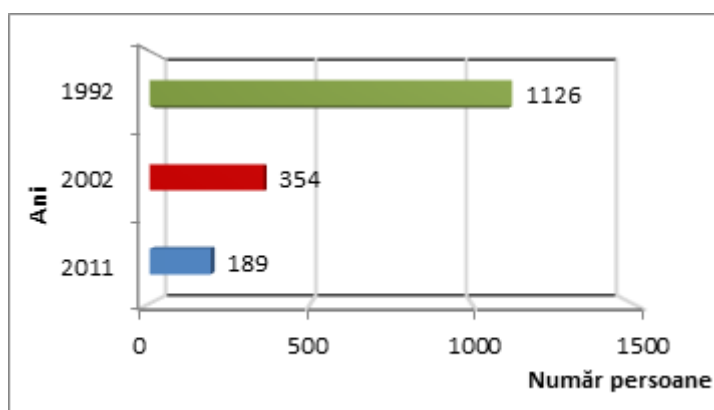

Fig.12. Stabiliri cu reședință în municipiul Sighetu Marmăției în anii 1992, 2000 și 2011

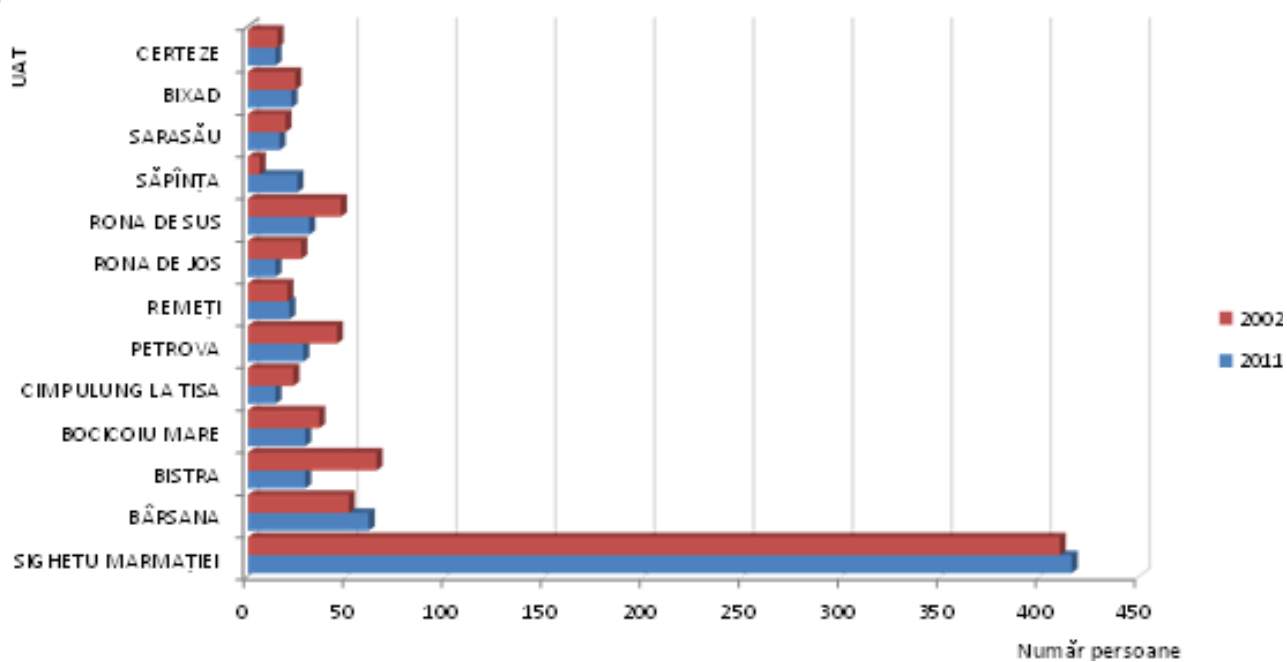

Fig. 13. Plecări cu reședință în anii 2002 și 2011

CONCLUZII

În urma studierii resursei umane din arealul de studiu, mai ales prin structura demografică a populației în funcție de sex și vârstă (dar nu numai), s-au evidențiat mai multe tendințe, printre care amintim:

se evidențiază tendința de îmbătrânire demografică la toate UAT-urile studiate, precum și în cazul municipiului Sighetu Marmăției;

dintre formele de piramide ale populației consolidate în literatură, aproximativ toate se regăsesc în arealul de studiu, fapt evidențiat de alura diferită a histogramelor;

există UAT-uri în care apar diferențe semnificative între efectivele de populație de sex masculin și feminin, aspect evidențiat de forma diferită pe care histogramele o au. Spre exemplu, comuna Sarasău (Fig. 6,e);

densitatea populației este una destul de redusă, valoarea maximă înregistrându-se în cazul municipiului Sighetu Marmăției, fiind evidențiat rolul de centru polarizator ce îl ocupă în cadrul arealului de studiu;

rata de dependență demografică variază în cadrul zonei analizate, înregistrându-se situații în care valoarea acesteia este sub 50%, precum și valori de depășesc 70%;

În ceea ce privește structura etnică a populației asistăm la o omogenizare, prin creșterea efectivului de populație de etnie română și scăderea efectivelor de minorități; printre acestea numărându-se și populația de evrei din zonă, fie datorită emigrațiilor, fie a deportărilor din timpul celui de Al Doilea Război Mondial;

Deși numărul de persoane este redus, arealul de studiu dispune de un număr mare de etnii, principalele fiind reprezentate de români, ucraineni și maghiari, și în mai mică măsură de germani, slovaci, cehi, rromi ș.a. Acest aspect impune arealului de studiu o caracteristică de multiculturalitate, care, printr-o bună gestionare, poate crește potențialul turistic (stiluri arhitecturale, gastronomie, porturi populare, tradiții, etc.).

Varietatea etnică din regiunile studiate impune, de altfel, și o varietate confesională. Deși predomină confesiunea ortodoxă în aproape toate UAT-urile, aceasta este urmată de confesiunile romano-catolică, greco-catolică și reformată. În perioada 1990-2002, fenomenul dispersiei confesiunilor a evoluat constant, fiind evidențiată o tendință a populației spre confe-

siunile neoprotestante.

Referitor la sporul migratoriu, se remarcă faptul că atât maramureșenii, cât și oșenii preferă emigrările temporare în schimbul celor definitive. În privința migrației intraregionale se evidențiază rolul de centru polarizator pe care municipiul Sighetu Marmăției îl deține la nivel de areal de studiu.

Totodată, rezultate studiului arată o scădere a migrației intraregionale din 1992 până în 2011, mai ales în rândul numărului de stabiliri cu reședință. În cazul plecărilor cu reședință, situația este mai echilibrată, puține fiind UAT-urile în care a scăzut numărul de plecări cu reședință.

Se impune reevaluarea potențialului economic din aceste zone și crearea cadrului prin care să fie încurajată atât creșterea natalității, dar și crearea de locuri de muncă, prin exploatarea echilibrată și durabilă a resurselor existente în zonă, astfel încât să scadă rata de migrație, care este una foarte ridicată.

Bibliografie

1. Ilieș, Gabriela (2007), Țara Maramureșului. Studiu de geografie regională, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
  2. Ilieș, M. (2006), Țara Oașului. Studiu de geografie regională, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
  3. Mihăescu, Constanța, (2004), Demografie. Concepte și metode de analiză (format electronic)
  4. Filip, G., Piramida vârstelor, 2012-2013 (format electronic)
- *** (2013), Recensământul populației și locuințelor – 2011. Sinteză, Institutul Național de Statistică, București
- *** <http://documents.tips/documents/piramida-varstelor.html>
- *** <http://www.creeaza.com/legislatie/demografie/STRUCTURA-POPULATIEI-PE-GRUPE-777.php>
- *** <http://statistici.insse.ro/shop/>